

DNES Vedoucí redakce: Petr Škarda
 Manažer distribuce: Petr Nykodým
 Regionální obchodní manažer:
 Martin Uttner

Česká 19, Brno
 tel.: 516 202 111, redbrn@mfdnes.cz
 Předplatné a distribuce: 225 555 522
 Inzerce: 516 202 311

Brno a jižní Morava

Petrolejové lampy překonaly film. Září však i Přemyslovci nebo vražedkyně

Národní divadlo Brno patrně definitivně skončilo s letitou krizí. V Mahenově divadle září Petrolejové lampy, v Redutě první díl cyklu Spilání. Nádherné představení se povedlo i v Polárce. Vysoce nad obvyklým průměrem ční také dramatazace románů Rudolfa Slobody v Divadle Husa na provázku.

Jana Soukupová
 spolupracovnice MF DNES

Lepší než Janžurová a Čepek? Briešťanská a Siničák

Snad už opravdu nejde o náhodu. Poslední premiéra Mahenovy činohry Petrolejové lampy v režii ředitele Národního divadla Brna Martina Glasera, který je s Olgou Šubrtovou podepsán i pod dramatazaci původního románu Jaroslava Havlíčka, je znovu vydařené, plnokrevné divadlo. Navíc s vynikajícími hereckými výkony, při nichž přestáváte vnímat, že běží čas, jak vás děj dokonale vtáhne. A to i když jste viděli film Juraje Herze z roku 1971 s výtečnou samostatnou Štěpou Ivy Janžurové a syfilitickým vysloužilým důstojníkem Petra Čepka.

Ačkoliv se může zdát, že jejich výkon nelze ničím přebít, v Mahenově divadle se to Haně Briešťanské a Martinu Siničákovi povedlo. Nejenom že jsou oba i typově možná ještě přesnější představiteli Havlíčkových postav, ale v čistě divadelně vedeném, přesto však s velkou vervou pádícím ději s rychlými střihy se jejich skvělým hereckým výkonem dostává dokonalého pozadí. Nic tu není navíc, ani ve strohé scéně Pavla Boráka, ani v jakékoliv režijní exhibici. Vše je podřízeno realitě příběhu – a to do takové míry a tak bezvýhradně, že jako rušivé vynikají i dvě „snové“ divadelní vločky. Při jedné ochotničtí divadelníci lákají k návratu Štěpu nešťastně provdanou za syfilitického bratrance, jenž s ní nespí a nechce jí dopřát dítě, při druhé na paralyzu

Petrolejové lampy Haně Briešťanské a Martinu Siničákovi se v divadelním zpracování Havlíčkova románu povedlo předčit i zdánlivě nepřekonatelný filmový výkon Ivy Janžurové a Petra Čepka. Foto: Anna Vavřiková, MAFRA

umírajícího syfilitika vyděsí svou posmrtnou promluvou v rakvi odnášený zesnulý tchán. Ale to jsou jen drobnosti.

Mahenovo divadlo po skvělém „venkovském westernu“ je třeba zabít Sekala má tedy znovu na repertoáru vynikající ztvárnění drásavého příběhu s uvěřitelnými charakterami a skvělými hereckými výkony. Své laureáty by zde, myslím, mohly najít i nejbližší činoherní ceny Thálie.

Petrolejové lampy, Mahenovo divadlo

90%

Brno spílá aristokrat Rotrekl
 Cyklus Spilání Brnu vymysleli v číně zdejšího Národního divadla k „aktivaci naší národní paměti“ neboli k „připomenutí toho, na co se zapomíná“. A pojmenovali jej podle textu Rakušana Petera Handkeho Spilání publiku z roku 1966.

Prvním „spilajícím“ počinem se v Redutě stala hra Podezřelá krajina s anděly, kterou z básní a především vzpomínkové knihy Zdeňka Rotrekla Světlo přichází potmě připravil režisér inscenace Martin Františák s Petrem Maškou.

Bytostný aristokrat ducha Rotrekl, který se nikdy nezaprodal, takže

jej pronásledovaly všechny totality 20. století na našem území, se pro takový výběr ukázal být možná tou nejlepší volbou. Brnu věrný tvůrce, kterému za komunistické totality navrhovali trest smrti, aby si odseď mnoho let v kriminále při těžbě uranu, je totiž autorem nezaměnitelné poezie i vzpomínek, které jeho básnivě oko povznáší ke kráse i z hrůz těch nejstrašnějších lidských skutků a selhání, jichž bylo svědkem.

V první půli se zaskvěly některé jeho básně v až úzkostlivě pečlivém podání básníka představitel Michala Bumbálka, ačkoliv jinak to

cestou k válečnému běsnění i skrze ně nejdřív částečně vypadalo, že budeme postupně jen odškrtnávat z dějinné linie.

Druhá půlka se však věnuje osudu estébáky mučeného vězně a šleňným rokům v komunistickém kriminále. Výběr divadelních prostředků zde byl dávkován ke strhujícímu finále opravdu se vkusem a moudrostí. Zážitek ze (znovu)poznání, co dokáže duše bázlivých a vypočítavých slouhů ve srovnání s duší básníka vznešeného „jenom“ proto, že to jinak neumí, byl takřka dokonalý. A byl by ještě lepší, kdyby i někteří další představitelé zlepšili mluvený projev, aby bylo všemu rozumět. Zde je totiž ztráta slov nebo i celých částí vět zvláště bolavá. Především to platilo pro Gabrielu Štefanovou v roli básnickovy matky a pro Václava Veselého v roli převlékače kabátů Šantrocha. Zatímco živá hudba v podání Michala Daleckého a Dušana Hřebíčka byla nikoliv snad bezchybným, ale vcelku příjemným zpestřením této obrovsky záslužné inscenace.

Podezřelá krajina s anděly, Reduta

75%

Přemyslovci mezi kadibudkami

Divadlo Polárka se tentokrát popralo s úkolem, který zdánlivě nebylo možné zvládnout. Pro druhý stupeň základních škol uvádí hru Český středověk aneb Co Kosmas nevěděl a Dalimil si vymyslel, která se věnuje našim přemyslovským panovníkům od bájného Čecha až po vyhynutí rodu po meči.

Jenomže mladé tvůrkyně, režisérka Zuzana Patráková s dramaturgyní Terezou Lexovou, z téhle nepřehlédné a ve školních škammách spíš nudné látky sešly vtipně, dojemně, bláznivě, přitom ale poučné a hlavně skutečně zábavné představení.

Díky vtípkům a jakoby na kolene spichnutým scénkám i výpravě odvozené od dvou kadibudek (autorem scény je Hynek Petrželka) vypadá sice celá inscenace jako žákovská scénka pro školní besídku, jenže divadelní prostředky včetně dotáček, závěrečné filmové „pozvánky“, hudby, živého zpěvu a hereckých výkonů jsou profesionální, dobře vybrané i dávkované. A navíc se tím vším i sami herci očividně baví. Hravost a potěšení se díky tomu přelévají ze scény do hlediště – i naopak.

Tak zábavně a nezapomenutelně zahrát, jak to bylo s Oldřichem a Boženou, Břetislavem a Jitkou i dalšími českými panovníky, je zkrátka kumšt a velká zásluha.

Český středověk, Divadlo Polárka

90%

Uršula coby oběť normalizační slovenské vsi

Podle volně navazujících románů samorostlého slovenského rozervance Rudolfa Slobody Uršula a Rubato stvořil režisér J. A. Pitínský v Divadle Husa na provázku drama Uršula. Pod dramatazaci jsou podepsáni i Ala All a Boby Bobb, hlavní zásluhu na ní však má bezpochyby Slobodův překladatel do češtiny a velký propagátor jeho díla J. A. Pitínský. Sloboda svou inspiraci těžil hlavně z vlastního života v normalizační zblázně slovenské Devinské Nové Vsi, kde prožil většinu ze svých 57 let a kde se v roce 1995 také oběsil. I jeho hrdinka Uršula, která v sebeobraně zabila manžela, aby tím byla po zbytek života prokletá, žije v takovém společenství, kde se chlastá i podvádí jako jinde, ale kde to navíc všichni na všechny vědí, do smrti si pamatují a nikdy neodpouštějí.

Převést dva Slobodovy romány s množstvím postav a propletených osudů na jeviště bylo složitě i v představení (s přestávkou) skoro tříhodinovým. To Pitínský dokázal. Otázku spíš zůstávají užité, ryze provázkovské prostředky, které divadlo preferuje v posledních letech. Totiž stála expresivita, kdy sebou postavy škubou, mlátí o zem a řvou přes hlasitou hudbu tak, že bolí uši. Herecké výkony pak vypadají podle toho: o nějakých se dá mluvit vlastně jen u těch nejlepších, kteří přehrají i onu věčnou křeč.

V Uršule jde tradičně o vynikající Ivanu Hloužkovou v hlavní roli a o mladého Martina Donutila coby gymnazistu, kterého už jako zralá paníčka Uršula svede. Ačkoliv i některé další divadelní prostředky (třeba živí holubi v holubníku na okoli scéně) své zdůvodnění na scéně nehledají nejsnáze, na Provázku jde každopádně o jeden z nejlepších přírůstků nynějšího repertoáru.

Uršula, Divadlo Husa na provázku

70%

Chtějí krajinu jako za Dietrichsteinů

Ivana Solařiková
 editorka MF DNES

MIKULOV Tak, jak si ji v 17. století představoval kardinál František Dietrichstein, by mohla znovu vypadat krajina na jih od Mikulova. Mikulovští usilují o obnovu někdejšího rybníka, jehož součástí býval ostrov s letohrádkem, i o obnovu historických cest a vzácného mostu. Projekt začne už letos vypracováním krajinářské studie.

Velkorysá komponovaná krajina, kterou nechal zbudovat kardinál Dietrichstein, zasahovala až k hranicím dnešního Lednicko-valtického areálu a jižně pak za dnešní hranice Rakouska. Originální krajinářské úpravy měly jediný úkol – vytvářet krajiny pro užitek i krásu. Mezi sady, panskými rybníky a hospodářskými staveními vznikala i reprezentativní místa odpočinku a ke společenským setkáním panstva. Mikulovští chtějí obnovit alespoň její malou část mezi Mikulovem a Sedlcem. Konkrétně okolí někdejší

Vic vody U Mikulova chtějí obnovit rybník Portz. Foto: Ivana Solařiková

ho ostrova Portz Insel, na němž stojí romantický letohrádek a který byl kdysi obklopen vodou více než stohektarového rybníka. „S pevninou ho spojoval cihlový obloukový most, který se dochoval do dneška, přestože je v zoufalém stavu. Dnes stojí na suchu a my bychom rádi, aby se opět dostal do vodní plochy,“ vysvětluje starosta Mikulova Rostislav Košťál.

Právě touha obnovit půvabnou památku vedla k nápadu postarat se také o úpravu širšího okolí. Na jeho dnes tak zanedbaném vzhledu se podepsalo, že byl dlouhá léta v rámci hraničního pásma nepřístupný a neudržovaný. „Původní ostrov, na kterém byl kdysi okrasný les, je dnes džunglí akátů, jež nutně potřebuje zásah,“ míní starosta.

Původní rybník byl v roce 1855 vysušen v rámci extenzivních úprav krajiny. Kromě jeho obnovy, byt v podstatě menší než původní stohektarové podobě, je v plánu zřídit kolem bývalé hraniční signálky přírůstkový park. Studie bude řešit také obnovu původních historických cest, které zprístupňovaly ostrov nebo propojovaly území s rakouskými vesnicemi Steinebrunn a Drasenhofen. Do dneška se tady dají najít zbytky cihelných zdádek, kterými bývaly stezky zpevněné.

Kromě krajinářské studie, na kterou letos Mikulov dá dvě stě tisíc korun, má město před sebou sérii jednání s vlastníky jednotlivých pozemků. Například s Lesy ČR, Povodím Moravy či Agenturou ochrany přírody a krajiny. V soukromém vlastnictví je už také letohrádek na bývalém ostrově, který noví majitelé postupně opravují. „Potkávají se tady zájmy řady subjektů, které nebudou jednoduché sladit,“ připouští starosta, jenž chce na samotné krajině úpravy sehnat dotační peníze.

Na Divadelní svět dorazí Faust i řečtí tanečníci

BRNO Mezinárodní festival Divadelní svět Brno nabídne od 27. do 31. května kromě inscenací českých divadel i vystoupení slovenských, německých nebo řeckých souborů. Vstupenky se začínají prodávat právě dnes.

„Vzhledem k současnému dění v Evropě akcentujeme téma uprchlictví a brněnskému publiku zatím nepříliš známou formu dokumentárního divadla,“ přiblížil ředitel Národního divadla Brno Martin Glaser dvě hlavní tematické linky festivalu.

Jedním z vrcholů festivalu bude inscenace Goetheho Fausta v podání Slovenského národního divadla, která bude k vidění 30. května v Janáčkově divadle. Ve stejný den se v Mahenově divadle představí řečtí Roothlessroot s pohybovým představením Europium. „Tento příběh slavného ztroskotání jedné lodi není jen strhující podívanou, ale také tanečním zamyšlením nad evropskou identitou a kurzem, který Evropa volí. Že toto zamyšlení vy-

chází z Řecka, není náhoda,“ dodal dramaturg činohry Národního divadla Brno Martin Sládeček.

Dále se diváci mohou těšit na inscenaci Kafkova Zámku v podání brněnského divadla nebo německou performerskou skupinu She She Pop. Z českých souborů zahrají městská divadla z Kladna a Zlína, koncertní verzi pohádky Perníková chaloupka přiveze pražské divadlo Minor. Pořadatelé představí dvě novinky, Epos o Gilgamešovi Národního divadla Brno a Strýčka Vaňu od HaDivadla.

Součástí festivalu bude tradičně Slavnost masek, kdy se do průvodu přestrojených umělců může zapojit i veřejnost. Jako dárek k letošním osmdesátým narozeninám brněnského dramatika Milana Uhdeho chystá Divadlo Husa na provázku, s jehož historií je Uhde významně spjat, na 28. 5. celodenní program složený z jeho her. Dozvukem festivalu bude v polovině června baletní představení nizozemského souboru Nederlands Dans Theater II. (fyz)